บทที่ 1
บทนำ

กวางผาเป็นสัตว์ป่าสงวน 1 ใน 15 ชนิด ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ในปัจจุบันจัดว่ามีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Humphrey and Bain, 1990) และเป็นสัตว์ป่าที่ได้กำหนดไว้ในบัญชีหมายเลข 1 (Appendix 1) ของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศถึงชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ที่ไม่ให้มีการล่าเพื่อการค้า ยกเว้นเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2533) กวางผาจึงเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญ และได้รับการคุ้มครองทั้งจากระดับประเทศและระดับนานาชาติ ถิ่นอาศัยของกวางผาอยู่ตามเทือกเขาสูงชันในภาคเหนือตามเทือกเขาถนนธงชัย เช่น ดอยม่อนเหลี่ยมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะ ดอยหลวงเชียงดาวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว ดอยพ่อหลวง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ตื่น ดอยม้าวิ่งและดอยม่อนจองในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอมก๋อย เป็นต้น (รัตนวัฒน์, 2540) ถิ่นอาศัยของกวางผา ถูกบุกรุกทำลายไปมาก ตลอดจนความเชื่อที่ว่าน้ำมันที่ได้จากกะโหลกของกวางผา สามารถรักษาโรคไขข้ออักเสบได้เช่นเดียวกับน้ำมันเลียงผา ดังที่พบซากกวางผาขายปะปนกับเลียงผาบริเวณอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (กองอนุรักษ์สัตว์ป่า, 2531) ทำให้จำนวนประชากรกวางผาในธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็วจากการล่าของมนุษย์ รวมถึงการทำลายแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย (วันเพ็ญ, 2532) จนยากที่จะคาดเดาจำนวนของกวางผาที่เหลืออยู่ ตลอดจนการดำรงชีวิต เนื่องจากไม่มีข้อมูลเพียงพอทั้งในและต่างประเทศ

ปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับทรัพยากรสัตว์ป่าโดยการนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูล เก็บข้อมูลภาคสนาม การจัดทำแผนที่แสดงขอบเขตของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ที่ตั้งหน่วยพิทักษ์ป่า เส้นทางคมนาคม ลำน้ำ ลำห้วยโดยการนำเข้าจากแผนที่ และการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้เครื่องกำหนดตำแหน่งพิกัดภูมิศาสตร์จากดาวเทียม (GPS receiver) การแปลภาพถ่ายจากดาวเทียม และนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล เพื่อสำรวจสภาพการใช้ประโยชน์จากที่ดินป่าไม้ ข้อมูลต่างๆเหล่านี้นำมาทำแผนที่ใช้งานด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เช่นแผนที่แสดงปรากฏการณ์เกี่ยวกับสัตว์ป่าและพรรณพืช (พงษ์อินทร์, 2532) เหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการทำงานในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และในการตรวจสอบปัญหาต่างๆ เช่น การบุกรุกที่ดิน ตลอดจนการติดตามค้นหาสัตว์ป่าหายากบางชนิด โดยการสร้างฐานข้อมูลที่สำคัญโดยเฉพาะข้อมูลทางพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ดังนั้นในการสำรวจถิ่นที่อยู่อาศัยของกวางผาในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอมก๋อย บริเวณดอยม่อนจอง โดยการนำระบบสาระสนเทศภูมิศาสตร์มาใช้ในการจัดทำแผนที่ถิ่นอาศัย สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและจัดการทรัพยากรสัตว์ป่าชนิดนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. จัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของกวางผา
2. ศึกษาลักษณะการกระจายของปัจจัยที่มีผลต่อการอยู่รอดของกวางผา
3. ศึกษาลักษณะถิ่นที่อยู่อาศัย และจัดทำแผนที่ประยุกต์แสดงถิ่นที่อยู่อาศัย ที่เหมาะสมของกวางผาบริเวณดอยม่อนจอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved